

REFERAT Økonomi- og Erhvervsudvalget (2022-2025) d. 01-10-2024

Mødedato Tirsdag d. 01. oktober 2024 kl. 08:30

Mødested M5/rådhuset

Mødedeltagere Ulrik Wilbek, Mads Panny, Kim Dongsgaard, Kurt Mosgaard, Mette
Nielsen, Martin Sanderhoff, Torsten Nielsen, Peter Juhl, Stine
Damborg

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af EnergiHub Viborg og principbeslutning om ekspropriation (fjernvarmeledning og v	3
Aflæggelse af anlægsregnskaber over 2 mio. kr. - Kultur- og Fritidsudvalget.....	7
Godkendelse af program for områdefornyelse i Ravnstrup med tilhørende finansieringsplan.....	9
Godkendelse af udkast til retningslinje for landsbyer.....	11
Ændret udpegning til Udsatterådet.....	14
Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 615 for område ved Grundfos i Bjerringbro samt tillæg nr. 113 t	16
Pulje til opsætning af Cykelbox til elcykler (bevillingssag).....	19
Statslige cykelpuljemidler til kommunale cykelstier (bevillingssag).....	21
Classic Race Viborg 2025.....	24
Motorvejens konsekvenser for infrastruktur og byudvikling.....	27
Budgetforslag 2025-2028.....	31
Viborg Varme a.m.b.a. - ansøgning om kommunegaranti for lån.....	34
Fastsættelse af grundpriser og øvrige salgsvilkår, erhvervsarealer på Vennershåbvej, Viborg.....	37
Ændring af udlejningsaftale med fortrinsret til bofællesskab i afdeling 116, Nytorv m.fl.....	39
Mødeliste for Økonomi- og Erhvervsudvalget.....	42
Meddelelser og gensidig orientering.....	43
Lukket: Ejendomssag.....	44
Lukket: Ejendomssag (bevillingssag).....	45
Lukket: Ejendomssag (bevillingssag).....	46
Underskriftsark.....	47

Punkt 1: Godkendelse af EnergiHub Viborg og principbeslutning om ekspropriation (fjernvarmeledning og varmepumper ved Apple datacenter)

24/10353

Resume

Viborg Varme ønsker at etablere EnergiHub Viborg, som med en ny energicentral syd for Apples datacenter skal gøre det muligt at udnytte overskudsvarme fra Energinets Tjele station og Apples datacenter til fjernvarme til Viborg.

Projektets gennemførelse kræver udvalgets godkendelse efter varmeforsyningsloven. Som en del af projektet anmodes byrådet om at træffe principbeslutning om ekspropriationshensigt for projektets ledninger og anlæg.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at udvalget godkender projektet for EnergiHub Viborg.

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

2. at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere det nødvendige areal og/eller rettigheder til det beskrevne servitutbælte til projektets ledninger og -anlæg inden for undersøgelsesområdet vist på kortet i bilag 2, hvis der ikke kan indgås frivillig aftale med berørte grundejere.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 17-09-2024

Klima- og Miljøudvalget besluttede

1. at godkende projektet for EnergiHub Viborg.

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

2. at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere det nødvendige areal og/eller rettigheder til det beskrevne servitutbælte til projektets ledninger og -anlæg inden for undersøgelsesområdet vist på kortet i bilag 2, hvis der ikke kan indgås frivillig aftale med berørte grundejere.

3. at udvalget ønsker, at Viborg Varme fortsætter dialogen med nærliggende og kommende fjernvarmeanlæg om afsætning af varme i forbindelse med eventuel tilslutning af supplerende overskudsvarme.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget anbefaler indstillingen fra Klima- og Miljøudvalget.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget besluttede i februar 2023 ([link til sag nr. 1 i Klima- og Miljøudvalget den 21. februar 2023](#)), at Viborg Kommune i arbejdet med grøn omstilling af fjernvarmen skal have et særligt fokus på at udnytte overskudsvarme.

Viborg Varme har indgivet en VVM-ansøgning på projektet, som kommunen har haft i høring hos parter i sagen, hvorefter kommunen traf screeningsafgørelse om, at projektet ikke kræver miljøvurdering, hvilket blev meddelt Viborg Varme og offentliggjort på kommunens hjemmeside den 28. august 2024.

Inddragelse og høring

Forvaltningen har i henhold til bekendtgørelse om godkendelse af projekter for kollektive varmeforsyningsanlæg (projektbekendtgørelsen) foretaget en høring om Viborg Varmes projektforslag af gasnetselskabet Evida, elnetselskaberne Energinet, N1 og Elnet Midt samt Vejdirektoratet og private lodsejere, som kan blive berørt af fjernvarmeledninger.

N1 og Elnet Midt har ikke afgivet høringssvar. Evida og Vejdirektoratet har svaret, at de ikke har nogen bemærkninger.

Energinet afgav et høringssvar, som fremgår af bilag 1. Energinet oplyser, at de arbejder med et projekt om udvidelse af Tjele station for at kunne imødekomme stadigt større behov for eltransmission. Energinet er derfor i dialog med Viborg Varme om at tilpasse den konkrete placering af energicentralen. De arbejder på at finde en løsning, hvor den eksisterende Tjele station kan udvides på sin nuværende placering mod syd, samtidig med at der skabes plads til Viborg Varmes energicentral.

Viborg Varme har bekræftet, at de er i dialog med Energinet og Apple omkring Energinets ønsker. De oplyser, at der er en fælles opfattelse af:

- at der med mindre ændringer af EnergiHub'ets nuværende placering fortsat kan opnås den fulde funktion på et tilpasset areal.
- at arealet fortsat vil være stillet vederlagsfrit til rådighed af Apple.
- at Energinet vil dække omkostninger forbundet med evt. nødvendig tilpasning af ledningsføringen fra Apple og Energinet frem til EnergiHub'et.

Forvaltningen har modtaget høringssvar fra fire private lodsejere, som handler om:

- Overlundvej 26: Fejl i projektforslagets oplysning om at ledningerne følger en eksisterende vandledning.
- Overlundvej 42: At ledningen ikke skal gå igennem værdifuld natur i et urørt område med selvsåede træer og buske samt et læhegn.
- Overlundvej 48: Ikke at bruge deres private grund på som depot under anlægsarbejdet.
- Kokholmvej 49: Bekymring for at projektet påvirker adgangsvejen til virksomhed Hatting A/S på med 30 medarbejdere og daglig vareindlevering og udlevering.

Under høringen viste det sig, at projektforslagets kort over ledningen og oplysningerne om disse var fejlagtige. Derfor forlængede kommunen høringen af lodsejere og supplerede materialet i høring med et nyt kortbilag over undersøgelsesområdet for ledningens linjeføring. Kortet fremgår af bilag 2. Det betyder, at kortene over ledningen i projektforslaget kun skal opfattes som et eksempel på en linjeføring, idet Viborg Varme planlægger en mere grundig proces med at fastlægge ledningens endelige placering. Viborg Varme forventer at besigtige arealerne i undersøgelsesområdet i august og indkalde de berørte lodsejere til et orienteringsmøde i september. Her får lodsejerne mulighed for at give indspark med ønsker og lokalkendskab til området og de kan få svar på deres spørgsmål til projektet generelt.

Forvaltningen vurderer, at spørgsmålene i høringssvarene kan løses af Viborg Varme i det videre arbejde, og at indkomne bemærkninger ikke er til hinder for, at kommunen kan godkende projektforslaget.

Beskrivelse

Viborg Varme A.m.b.a. og Viborg Varme Produktion A/S har ansøgt om godkendelse efter varmforsyningsloven af et projektforslag for EnergiHub Viborg. Projektforslaget fremgår af bilag 3. Oversigtskortet i bilag 4 viser lokalplan nr. 550 med Viborg Varmes eksisterende varmepumpe, hvorfra fjernvarmeledningen føres nord for Overlundvej til en ny energicentral i delområde II i lokalplan nr. 460.

Projektgodkendelse

EnergiHub Viborg er en ny energicentral syd for Apples datacenter ved Foulum. Projektet omfatter etablering af en energicentral med varmepumpeanlæg, der udnytter overskudsvarme fra Energinets Tjele station og Apples datacenter til produktion af fjernvarme.

Anlægget vil have en samlet varmekapacitet på 24 MW. Energitcentralen indeholder desuden pumper og akkumuleringstanke, der understøtter driften af energicentralen. Projektet omfatter desuden fjernvarmeledning fra den nye energicentral til varmepumpeanlægget ved Randersvej.

De ansøgte anlæg er:

- Varmepumpeanlæg med en samlet varmeeffekt på 24 MW varme
- 2 køle akkumuleringstanke på hhv. 10.000 m³ og 2.000 m³
- 1 varmeakkumuleringstank på 2.000 m³
- 4,6 km ledning fra energicentralen til Randersvej – rør med diameter på 50 cm.

Viborg Varme forventer, at der skal fastlægges et servitutbælte, som skal sikre, at de kan etablere ledningen og efterfølgende have adgang til at servicere og vedligeholde den efter behov og have den nødvendige respektafstand til andre ledninger mm. Det vil typisk kunne dreje sig om et 3,1 m bredt areal til selve ledningen med et tillæg på 2 m til hver side.

I selve anlægsfasen vil der være behov for at have et areal på ca. 16 m i bredden til rådighed til etablering af kørevej og opbevaring af muldjord og råjord langs tracéet. Dette er skønnede bredder, som efter detailprojektering vil blive fastlagt og aftalt med de enkelte lodsejere.

Ved realisering af projektet vil EnergiHubben udgøre ca. 54 % Viborg Varmes fjernvarmeproduktion. I projektforslaget er der gennemført beregninger af de samfundsøkonomiske omkostninger ved etablering af den nye energicentral (projektet). Projektet er sammenlignet med den nuværende situation og alternativer. Den samlede investering i projektet er vurderet til 265,1 mio. kr. for etablering af den nye energicentral og ledninger til Randersvej, hvor der kan tilsluttes Viborg Varmes eksisterende net. De samfundsøkonomiske beregninger viser en samfundsøkonomisk fordel ved overskudsvarmeprojektet på 331,3 mio. kr. (nutidsværdi over 20 år).

Kommunens godkendelse af projektet og dets realisering vil give en stor CO₂-reduktion og være et stort skridt hen mod at nå 2030 mål i kommunens klimaplan, om at alle fjernvarmeverker skal udfase fossil energi, samt at overskudsvarme fra virksomheder skal udnyttes i varmeforsyningen.

Viborg Varme er i dialog med nærliggende fjernvarmeanlæg om afsætning af varme i forbindelse med eventuel tilslutning af supplerende overskudsvarme.

Principbeslutning om ekspropriation

For at realisere EnergiHub Viborg er det en forudsætning, at arealer og/eller rettigheder til de anlæg, der er beskrevet i projektforslaget, kan erhverves. Det er Viborg Varmes hensigt at benytte frivillige forlig, men for under alle omstændigheder at sikre projektets fremdrift anmoder Viborg Varme om, at Viborg Kommune udviser vilje til at ekspropriere med hjemmel i varmeforsyningslovens § 16.

En principbeslutning om ekspropriationshensigt er desuden en forudsætning for, at erstatninger for servitutter mv. anerkendes som skattefrie. Dette gælder også ved aftaler indgået ved frivillige forlig, da den enkelte lodsejer skal kunne godtgøre over for Skat, at kommunen rent faktisk har viljen til at ekspropriere, såfremt der ikke indgås en frivillig aftale. Dette kan lodsejerne i praksis dokumentere ved en byrådsbeslutning herom. Det skal kunne forventes, at projektet vil blive gennemtvunget ved en kommunal ekspropriation, hvis en frivillig aftale ikke indgås.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Jf. projektforslaget forventes den nye energicentral at blive etableret medio 2025 – 2026 og blive sat i drift medio 2026.

EnergiHub Viborg ønskes i første omgang etableret med en varmekapacitet på 24 MW i etape 1. Disponeringen af arealet til EnergiHub er forberedt til en eventuel fremtidig udbygning til den dobbelte kapacitet eller mere, da Apple allerede har indikeret, at de vil udvide med flere datahaller, der giver mere overskudsvarme. Hvis mængden af overskudsvarme, der samles i EnergiHub Viborg, øges i fremtiden, er der perspektiv for at det kan også kan blive en energicentral for andre fjernvarmeselskaber i omegnen, som kan aftage varme i det omfang varmemængderne overstiger Viborg Varmes energibehov.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Høringssvar fra Energinet

Undersøgelsesområde for ledningens linjeføring

Projektforslag fra Viborg Varme for Energhub Viborg

Oversigtskort

Punkt 2: Aflæggelse af anlægsregnskaber over 2 mio. kr. - Kultur- og Fritidsudvalget

24/5142

Resume

Afslutning af anlægsprojekter på Kultur- og Fritidsudvalgets område, hvor udgifter/indtægter på de enkelte bevillinger beløber sig til 2 mio. kr. eller mere.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø & Direktøren for Kultur & Udvikling foreslår, at Kultur- og Fritidsudvalget indstiller til Byrådet,

1. at de i sagen anførte anlægsregnskaber godkendes.

Beslutning i Kultur- og Fritidsudvalget den 17-09-2024

Kultur- og Fritidsudvalget indstiller til byrådet,

1. at de i sagen anførte anlægsregnskaber godkendes.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget anbefaler indstillingen fra Kultur- og Fritidsudvalget.

Sagsfremstilling

Historik

Ingen

Inddragelse og høring

Ingen

Beskrivelse

I henhold til Viborg Kommunes principper for økonomistyring påhviler det de udvalg, der administrerer anlægsbevillinger at udarbejde anlægsregnskab med tilhørende bemærkninger.

For de anlægsprojekter, hvor bruttoudgifterne beløber sig til 2 mio. kr. eller mere, skal anlægsregnskaberne med bemærkninger godkendes særskilt af Byrådet. Hvis udgifterne beløber sig til under 2 mio. kr., kan regnskabet optages i årsregnskabet og godkendes sammen med dette.

Følgende anlæg under Kultur- og Fritidsudvalget er nu afsluttet: (beløb i 1.000 kr.)

Afd.nr.	Anlægsprojekt	Bevilling	Forbrug	Afvigelse (+) merforbrug (-) mindreforbrug
A60110011	Kulturparken Bjerringbro (Ord og vand)	U: 2.100 I: -1.600	U: 2.176 I: -1.520	U: 76 I: 80
A60140011	Foreningssvømmehal ved Viborg Idrætshøjskole	4.800	2.792	-2.008

A60130011	Liseborg Centret, udvidelse med ny idrætshal, opvarmningslokale, p-plads mv.	4.273	4.273	0
A60240011	Viborg Svømmehal, ombygning, ny aktivitetsområde, rutsjebane, udeareal	11.929	11.934	5
A60400011	Viborg stadion - opgradering af lysanlæg samt nye adgangsmøller	2.400	2.377	-23
		U:	U:	U: -1.950
	I alt	25.502	23.552	I:
		I:	I:	80
		-1.600	-1.520	

Forklaringer til større afvigelser

A60110011: Kulturparken Bjerringbro (Ord og vand):

Merforbruget skyldes, at udgifter til rådgivning blev væsentligt dyrere end beregnet, fordi den i budgettet fastsatte honorarsats var for lav i forhold til opgavens kompleksitet og størrelse. Det har også spillet ind, at hele konstruktionsmetoden blev ændret for at undgå for meget støv på biblioteket i forbindelse med projektet og det har medført yderligere udgifter til projektering m.m.

A60140011: Foreningssvømmehal ved Viborg Idrætshøjskole:

Mindreforbruget skyldes at projektet ikke længere realiseres jf. budgetforliget.

Forbruget skyldes omkostninger ifm. udbuddet.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 3: Godkendelse af program for områdefornyelse i Ravnstrup med tilhørende finansieringsplan

23/14865

Resume

Inden der meddeles endeligt tilsagn til den reservede, kommunale støtte til områdefornyelse, skal Landdistriktsudvalget godkende områdefornyelsesprogrammet.

Indstilling

Direktøren for Børn & Unge foreslår, at Landdistriktsudvalget indstiller til byrådet,

1. at programmet for områdefornyelsen i Ravnstrup med tilhørende finansieringsplan godkendes.

Beslutning i Landdistriktsudvalget den 19-09-2024

Landdistriktsudvalget indstiller til byrådet,

1. at programmet for områdefornyelsen i Ravnstrup med tilhørende finansieringsplan godkendes.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget anbefaler indstillingen fra Landdistriktsudvalget.

Sagsfremstilling

Historik

Landdistriktsudvalget besluttede på mødet d. 21. september 2023 at bevillige 3.000.000 kr. til en områdefornyelse i Ravnstrup ([link til sag nr. 2 i Landdistriktsudvalget den 21. september 2023](#))

Landdistriktsudvalget besluttede på mødet d. 17. maj 2023 at igangsætte en områdefornyelse i Ravnstrup på 3.000.000 kr. ([link til sag nr. 3 i Landdistriktsudvalget den 17. maj 2023](#)).

Inddragelse og høring

På baggrund af det afsatte budget er der i tæt samarbejde med borgerne i Ravnstrup og en lokalforankret følgegruppe udarbejdet et program for gennemførelse af områdefornyelse i Ravnstrup. Programmet, der er vedlagt bilag 1, er præsenteret for borgerne i Ravnstrup ved et borgermøde d. 19. juni 2024 og anbefales af følgegruppen for områdefornyelsen i Ravnstrup.

Beskrivelse

Områdefornyelsen i Ravnstrup er resultatet af et borgerdrevet initiativ, hvor en gruppe borgerne er gået sammen om at skabe den ønskede udvikling for Ravnstrup. Områdefornyelsen i Ravnstrup bygger videre på det fundament, der allerede er etableret i Ravnstrup igennem udarbejdelsen af den lokale udviklingsplan. Områdefornyelsen skal bidrage til et stærkere fællesskab for nuværende borgere, samt gøre Ravnstrup mere attraktiv for fremtidig bosætning. Der er blevet arbejdet på at skabe en rød tråd på tværs af projekter og indsatser.

Programmet indeholder 6 forskellige projekter og indsatser:

1. Byparken
2. Aktivitetspladsen
3. Overdækning ved stadion
4. Stier som samler Ravnstrup
5. Trafikdæmpende tiltag

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

I forbindelse med at Landdistriktsudvalget, og herefter byrådet, godkender programmet, skal områdefornyelsen gennemføres inden for en 3-årig periode.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Der er afsat i alt 3.000.000 kr. i budgettet, fordelt på følgende indsatser:

- Programfasen: 300.000 kr.
- Torve, pladser, opholdsarealer mv.: 1.800.000 kr.
- Kulturelle og særlige boligsociale foranstaltninger: 500.000 kr.
- Særlige trafikale foranstaltninger: 400.000 kr.

Det skal bemærkes, at der udelukkende er tale om kommunal finansiering.

Juridiske og planmæssige forhold

Gennemførelsen af visse initiativer kræver godkendelse fra lodsejere. Endvidere vil flere forventede projekter kræve, at der udarbejdes borgerkontrakter i forhold til fremtidig drift og vedligehold.

Endelig vil der for visse initiativer være nødvendigt med afklaring af juridiske, planmæssige og myndighedsgodkendelser.

Bilag

OMF Program Ravnstrup

Punkt 4: Godkendelse af udkast til retningslinje for landsbyer

23/23232

Resume

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for landsbyer. Formålet er at sikre en sammenhængende og differentieret planlægning for alle byer og landsbyer. Retningslinjen skal danne grundlag for prioritering af udviklingen i landsbyerne. Landdistriktsudvalget, og derefter Erhvervs- og Økonomiudvalget, skal nu godkende udkastet til retningslinjen med henblik på, at den kan indgå i forslag til ny kommuneplan.

Indstilling

Direktøren for Børn & Unge foreslår, at Landdistriktsudvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at udkastet for retningslinje for landsbyer godkendes med henblik på, at den kan indgå i forslag til Kommuneplan 2025-2036.

Beslutning i Landdistriktsudvalget den 19-09-2024

Landdistriktsudvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at udkastet for retningslinje for landsbyer godkendes med henblik på, at den kan indgå i forslag til Kommuneplan 2025-2036.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Indstillingen fra Landdistriktsudvalget godkendes.

Sagsfremstilling

Historik

Landdistriktsudvalget drøftede ved mødet den 15. august 2024 ([link til sag nr. 2 i Landdistriktsudvalget den 15. august 2024](#)) analysen, der ligger til baggrund for retningslinje for landsbyer.

Landdistriktsudvalget igangsatte ved mødet den 29. februar 2024 ([link til sag nr. 1 i Landdistriktsudvalget den 29. februar 2024](#)) landdistriktsstrategien.

Landdistriktsudvalget har på mødet i januar 2024 ([link til sag nr. 1 i Landdistriktsudvalget den 25. januar 2024](#)) haft en drøftelse om den fremadrettede proces. Drøftelsen endte efterfølgende ud i, at projektet blev delt i to spor: Landdistriktsstrategi og Retningslinjer for landsbyer (som en del af kommuneplanrevisionen).

Landdistriktsudvalget har på mødet i oktober 2023 ([link til sag nr. 1 i Landdistriktsudvalget den 26. oktober 2023](#)) haft en indledende drøftelse om landdistrikters karakteristika, potentialer og udfordringer.

Landdistriktsudvalget har på mødet i juni 2023 ([link til sag nr. 1 i Landdistriktsudvalget den 8. juni 2023](#)) haft en indledende drøftelse af ønsker i arbejdet med strategisk planlægning for landsbyer.

Landdistriktsudvalget har på mødet i maj 2023 ([link til sag nr. 9 i Landdistriktsudvalget den 17. maj 2023](#)) fået forelagt resultaterne fra Boligbehovsanalysen for Viborg Kommune og overvejelser om, hvordan analysens konklusioner kan bruges i det videre arbejde med strategisk planlægning for landdistrikter.

Byrådet behandlede den 28. juni 2023 idéer, forslag mv. og kommentarer til den offentliggjorte Planstrategi 2040 ([link til sag nr. 18 i byrådet den 28. juni 2023](#)). Af planstrategien fremgår det, at kommuneplanen skal revideres, bl.a. gennem udarbejdelse af en temaplan for strategisk planlægning for udviklingen af landsbyer, herunder evt. udpegning af omdannelseslandsbyer.

Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede den 8. november 2023, at Landdistriktsudvalget forestår udarbejdelsen af temaplanen om strategisk planlægning for landsbyer, hvor udvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget og byråd ([link til sag nr. 19 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 8. november 2023](#)).

Landdistriktsudvalget har på samme møde ([link til sag nr. 3 i Landdistriktsudvalget den 17. maj 2023](#)) behandlet forslag om at afsætte 400.000 kr. fra udvalgets driftsbudget til rådgiverhonorar til strategisk planlægning for landsbyer.

Landdistriktsudvalget behandlede i januar 2023 ([link til sag nr. 3 i Landdistriktsudvalget den 30. januar 2023](#)) oplæg om bæredygtige boligformer og strategisk planlægning for landsbyer. Udvalget drøftede oplægget og godkendte den foreslåede proces.

Inddragelse og høring

I efteråret 2023 blev der foretaget en spørgeskemaundersøgelse samt online webportal med ca. 1700 besvarelser og inputs fra borgere i kommunen.

Beskrivelse

Kommuneplanen skal indeholde en strategisk planlægning, der sammenhængende tager stilling til mulighederne for udvikling af landsbyer. Herudover skal den indeholde retningslinjer for landsbyer jf. Planloven. Retningslinjerne indarbejdes i forslag til en ny kommuneplan.

Formålet med retningslinjen for landsbyer er at skabe en sammenhængende og differentieret planlægning for alle byer og landsbyer i kommunen. Landdistriktsudvalget har gennemført en analyse for at sikre denne helhedsorienterede indsats.

Formålet med retningslinjerne for landsbyer er at skabe en sammenhængende og differentieret planlægning for alle byer og landsbyer i kommunen. Viborg Kommune har gennemført en analyse for at sikre denne helhedsorienterede indsats.

Retningslinjerne forventes suppleret af en landdistriktsstrategi, som byrådet vil udarbejde i løbet af planperioden. I nærværende møde vil LDU tage stilling til analyseresultaterne af ”vores muligheder” i landdistriktsstrategien.

Viborg Kommune vil i den kommende kommuneplanperiode undersøge, om der er behov for at udpege omdannelseslandsbyer. Det skal vurderes i forbindelse med arbejdet med landdistriktsstrategien.

Gældende Kommuneplan 2017-2029

Kommuneplanen indeholder retningslinjer for byer og afgrænsede landsbyer (retningslinje 1).

Kommuneplanen indeholder desuden et afsnit og målsætninger om landsbyer (Byer og rammer), hvor det fremgår, at for at understøtte landsbyernes udvikling vil byrådet:

- planlægge for, at der kan ske et beskedent nybyggeri i de afgrænsede landsbyer, såfremt det sker under hensyntagen til og med respekt for landsbyens bygningsmiljø og strukturer. Hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, natur- og miljømæssige interesser prioriteres højt.
- løbende udarbejde bevarende landzonelokalplaner for at sikre de særligt værdifulde landsbymiljøer.
- arbejde for, at der i forbindelse med omdannelse og forskønnelse af særlige værdifulde landsbymiljøer og huse kan ydes støtte efter byfornyelseslovgivning.
- arbejde for, at adgangen til landskabet forbedres ved at bevare markveje, gamle kirke-, post- og skolestier.
- udarbejde en ny samlet landdistriktspolitik.

Forslag til retningslinje i Kommuneplan 2025-2036

Forvaltningen har udarbejdet et udkast til retningslinje for landsbyer ”1.2 Byer i landdistrikterne”, som er i bilag 1. Retningslinjen sigter mod at skabe og sikre gode rammer for de borgere, der bor i landsbyerne, og om at synliggøre landdistrikternes mange kvaliteter og potentialer.

Retningslinjen vil indgå i et forslag til ny Kommuneplan 2025-2036. Her vil det blive placeret sammen med øvrige retningslinjer om by- og landdistriktsudvikling og skal ses i sammenhæng med bl.a. byernes roller (kommunen som helhed) og arealer til byvækst.

Udkast til ny kommuneplan forventes forelagt Økonomi- og Erhvervsudvalget samt byrådet i november 2024 med henblik på vedtagelse til offentlig høring.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Godkendelse af forslag til Kommuneplan 2025-2036	November 2024
Offentlig høring	December-januar 2025
Endelig vedtagelse af Kommuneplan 2025-2036	Marts 2025

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Kommuneplanlægningen skal under hensyn til lokale forhold indeholde en strategisk planlægning, der sammenhængende tager stilling til muligheder for udvikling af landsbyer jf. planlovens kap. 2b.

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for udviklingen af landsbyer jf. planlovens §11a, stk. 1, nr. 23.

Kommuneplanen kan indeholde retningslinjer for beliggenheden af omdannelseslandsbyer i områder med eller uden befolkningstilbagegang jf. planlovens §11a, stk. 1, nr. 24.

Bilag

Notat Retningslinje for landsbyer.pdf

Punkt 5: Ændret udpegning til Udsatterådet

22/3708

Resume

Efter indstilling fra Social- og Sundhedsudvalget skal byrådet tage stilling til anmodning om udtræden fra syv medlemmer af Udsatterådet samt udpegning af nyt medlem som repræsentant for boligselskaberne i Udsatterådet.

Indstilling

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg foreslår, at Social- og Sundhedsudvalget indstiller til byrådet,

1. at Kristina Ørris Jensen, Peter Hansen, Per Nielsen, Connie Ibsen Jensen, Ralph Jørgensen, Dennis Welbourne og Vibeke Vangs anmodning om at udtræde af Udsatterådet godkendes, og

2. at anmodning om, at Ole Würtz erstatter Vibeke Vang som boligselskabernes repræsentant i Udsatterådet godkendes.

Beslutning i Social- og Sundhedsudvalget den 19-09-2024

Social- og Sundhedsudvalget indstiller til byrådet,

1. at Kristina Ørris Jensen, Peter Hansen, Per Nielsen, Connie Ibsen Jensen, Ralph Jørgensen, Dennis Welbourne og Vibeke Vangs anmodning om at udtræde af Udsatterådet godkendes, og

2. at anmodning om, at Ole Würtz erstatter Vibeke Vang som boligselskabernes repræsentant i Udsatterådet godkendes.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede at tage sagen af dagsordenen.

Sagsfremstilling

Historik

Efter indstilling fra Social- og Sundhedsudvalget foretog byrådet på sit møde den 15. marts 2022 udpegning af 15 borgere til at sidde i Udsatterådet ([sag nr. 5 på byrådets møde den 15. marts 2022](#)). De 15 borgere udgjorde den samlede gruppe af borgere, der var interesserede i at deltage i Udsatterådets arbejde.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Kristina Ørris Jensen, Peter Hansen, Per Nielsen, Connie Ibsen Jensen, Ralph Jørgensen, Dennis Welbourne og Vibeke Vang har anmodet om at udtræde af Udsatterådet.

På indstilling fra boligselskaberne blev Vibeke Vang udpeget til Udsatterådet. Da Vibeke Vang ønsker at udtræde af Udsatterådet, indstiller boligselskaberne, at Ole Würtz udpeges som boligselskabernes repræsentant i Udsatterådet.

De otte resterende medlemmer har i en periode varetaget Udsatterådets arbejde. Udsatterådet afholder fire ordinære møder årligt.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 6: Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 615 for område ved Grundfos i Bjerringbro samt tillæg nr. 113 til kommuneplan

23/11492

Resume

Forslag til lokalplan nr. 615 og tillæg nr. 113 til Kommuneplan 2017-2029 har været i offentlig høring. Der er kommet 1 høringssvar, der handler om øget trafik.

Planforslagene sendes hermed til endelig vedtagelse.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Miljø foreslår, at Teknisk Udvalg indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag nr. 5 nævnte ændringer,
2. at bilag 4 ”Notat med behandling af høringssvar” sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar.

Beslutning i Teknisk Udvalg den 18-09-2024

Teknisk Udvalg indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at planforslagene vedtages endeligt med de i bilag nr. 5 nævnte ændringer, og
2. at bilag 4 ”Notat med behandling af høringssvar” sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Indstillingen fra Teknisk Udvalg godkendes.

Sagsfremstilling

Historik

Grundfos har ansøgt om etablering af nyt kontorbyggeri og ny produktionsbygning. Projektet har en størrelse, der kræver ny planlægning.

Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede den 1. maj 2024 at fremlægge forslag til lokalplan nr. 615 samt forslag til tillæg nr. 113 til Kommuneplan 2017-2029 i offentlig høring ([link til sag nr. 5 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 1. maj 2024](#)).

Oversigtskort er i bilag 1.

Inddragelse og høring

Den offentlige høring

Forslag til lokalplan nr. 615 samt forslag til tillæg nr. 113 til Kommuneplan 2017-2029 har været i offentlig høring fra den 23. maj 2024 – 20. juni 2024.

De digitale planforslag kan ses her:

[Link til forslag til lokalplan nr. 615](#)

[Link til forslag til kommuneplantillæg nr. 113](#)

Planforslagene er også i bilag 2.

Der er i høringsperioden kommet 1 høringssvar til planforslagene. Høringssvaret er i bilag 3.

Forvaltningens bemærkninger

Høringssvaret er behandlet i bilag 4, som indeholder forvaltningens bemærkninger og forslag til byrådets svar til dette. Høringssvaret omhandler øget trafik på Nørregade. Forvaltningen vurderer, at høringssvaret ikke giver anledning til ændringer i planerne.

Grundfos ønsker at etablere et teknisk anlæg uden for de udlagte byggefelter, der også indeholder formidling. Lokalplanforslaget giver allerede mulighed for tekniske anlæg uden for de udlagte byggefelter, men forvaltningen foreslår, at det præciseres i lokalplanen, at der også kan etableres formidling i tilknytning til disse.

I lokalplanforslaget var der alene givet mulighed for pullertbelysning i området for bl.a. at sikre hensyntagen til flagermus. Grundfos ønsker mulighed for, at der også kan etableres lysmaster i området. Forvaltningen foreslår derfor en præcisering i lokalplanen, så der gives mulighed for mindre lysmaster i tilknytning til vejen med krav om højde og udformning, så der fortsat tages det nødvendige hensyn til flagermus.

Forslag til ændringer i lokalplanen ved den endelige vedtagelse er i bilag 5.

Beskrivelse

Forslag til lokalplan nr. 615

Lokalplanforslaget udlægger området til erhverv i form af kontor og fabriksbygning med tilhørende parkering. Vejadgang sker fra Poul Due Jensens Vej.

Området udlægges til erhvervsområde og deles i to delområder:

- I delområde I kan der etableres industri i op til to etager og parkeringspladser til hele lokalplanområdet.
- I delområde II kan der etableres kontorbyggeri i mindst 3 og maks. 6 etager fra lavest liggende terræn og med en højde på op til 30 meter.

I begge delområder kan der desuden etableres mindre småbygninger, tekniske anlæg og regnvandshåndtering til områdets drift.

Der er fokus på at håndtere og forsinke regnvand lokalt inden for lokalplanområdet, så det bliver en aktiv del af området omkring den nye kontorbygning i delområde II.

Lokalplanen stiller krav til arkitekturen for bygningen i delområde II, da denne vil fremstå tydeligt både i landskabet og fra Bjerringbro. Der stilles krav til materialer, så bygningen fremstår med en let karakter og krav til, at tagflager begrønnes og at fællesarealer fremmes som biodiverse områder med mulighed for rekreative formål og naturinteraktion.

Forslag til tillæg nr. 113 til Kommuneplan 2017-2029

Lokalplanforslaget er ikke i overensstemmelse med Kommuneplan 2017-2029. Der er derfor udarbejdet et forslag til tillæg nr. 113 til kommuneplanen, der giver mulighed for etablering af kontorbyggeri i mindst 3 og maks. 6 etager med en højde op til 30 meter fra lavest liggende terræn.

Med forslaget udlægges et nyt rammeområde BBRO.E2.01_T113. Indenfor rammeområdet kan der planlægges for erhverv, kontor- og serviceerhverv, let industri og håndværk.

Med den endelige vedtagelse af planforslagene, vil lokalplanen være i overensstemmelse med Kommuneplan 2017-2029.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Hvis planforslagene vedtages endeligt, offentliggøres planerne. Herefter indtræder en 4 ugers klagefrist.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Delegation

Forvaltningen vurderer, at planlægningen ikke har principiel betydning for kommunen, og derfor kan vedtages endeligt af Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Bilag

Oversigtskort

Forslag til lokalplan nr. 615 og kommuneplantillæg nr. 113

Høringssvar

Notat med behandling af høringssvar.pdf

Notat med ændringer ved endelig vedtagelse af forslag til lokalplan nr. 615 og kommunplantillæg nr. 113

Punkt 7: Pulje til opsætning af Cykelbox til elcykler (bevillingssag)

24/12242

Resume

Vejdirektoratet har givet Viborg Kommune tilsagn om modtagelse af puljemidler til dækning af 100% af omkostningerne til opsætning af ladefaciliteter til elcykler.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at Teknisk Udvalg beslutter

1. at acceptere tilsagnet fra Vejdirektoratet på 100% finansiering af ladefaciliteter til elcykler.

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår desuden, at Teknisk Udvalg indstiller til byrådet,

2. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 240.000 kr. til kontoen ”Cykelbox på Stoholm- og Bjerringbro Station” med rådighedsbeløb på i 2024,

3. at der gives en anlægsindtægtsbevilling på 240.000 kr. til kontoen ”Cykelbox på Stoholm og Bjerringbro Station” med rådighedsbeløb på i 2024.

Beslutning i Teknisk Udvalg den 18-09-2024

Teknisk Udvalg besluttede,

1. at acceptere tilsagnet fra Vejdirektoratet på 100% finansiering af ladefaciliteter til elcykler.

Teknisk Udvalg indstiller til byrådet,

2. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 240.000 kr. til kontoen ”Cykelbox på Stoholm- og Bjerringbro Station” med rådighedsbeløb på i 2024, og

3. at der gives en anlægsindtægtsbevilling på 240.000 kr. til kontoen ”Cykelbox på Stoholm og Bjerringbro Station” med rådighedsbeløb på i 2024.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget anbefaler indstillingen fra Teknisk Udvalg.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Vejdirektoratet har haft en pulje på 12,2 mio. kr. til støtte til finansiering af ladestationer til elcykler. Puljen har baggrund i den politiske aftale om ”Grøn omstilling af vejtransporten” fra 4. december 2020.

Puljen kunne søges af landets kommuner, som kunne søge op til 100% finansiering til opstilling af ladestationer, dog højst 120.000 kr. pr. ladestation (lokation). En ladestation skulle som minimum indeholde et strømstik og en mulighed for fastlåsning under opladning.

For at kunne komme i betragtning til puljen skulle de ansøgte ladestationer opfylde følgende kriterier:

- Placeringen skal være offentligt tilgængelig
- Ladestationer skal tilbyde mulighed for at fastlåsning af batteri, oplader eller cykel under opladning
- Alle ladestationer skal være færdiginstalleret inden udgangen af 2024
- Ansøger forpligter sig til drift og vedligehold af ladestationer

Der kunne søges om flere ladestationer pr. kommune. [Det er muligt at læse mere om puljen på linket https://www.vejdirektoratet.dk/side/pulje-til-offentlig-opladning-elcykler](https://www.vejdirektoratet.dk/side/pulje-til-offentlig-opladning-elcykler).

Forvaltningen har efter ansøgning til Vejdirektoratet fået tilsagn om modtagelse af puljemidler til dækning af 100% af omkostningerne til opsætning af ladefaciliteter til elcykler. Tilsagnet er givet til opsætning af 3-5 stk. cykelbokse med ladefaciliteter på Stoholm og Bjerringbro Station.

Forvaltningen har indhentet tilbud på opsætning af 2 x 3 stk. Cykelbox inkl. 230V strømstik inde i boksen til opladning af elcykler. Cykelbox er samme type, som i 2023 blev opsat på Viborg Station. Indkøb og opsætning af 2 x 3 stk. Cykelbox kan udføres for puljemidlerne på i alt 240.000 kr. Det vil sige, at der bliver opsat 3 Cykelbox med mulighed for at lade en elcykel på både Bjerringbro og Stoholm Station.

Alternativer

Intet

Tidsperspektiv

Ladestanderne til elcykler skal være opsat og ibrugtaget inden 18. december 2024.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 8: Statslige cykelpuljemidler til kommunale cykelstier (bevillingssag)

21/39528

Resume

I efteråret 2024 har Staten meddelt tilskud til 2 cykelstiprojekter i Viborg Kommune. Cykelstierne ligger i Bjerringbro og indgår i at sikre skolevejene til Bjerringbro Skole ved Koldskær.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at Teknisk Udvalg beslutter,

1. at der anlægges cykelstier langs Markedsgade i Bjerringbro som ansøgt ved Trafikministeriet.

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår desuden, at Teknisk Udvalg indstiller til byrådet,

2. at der gives samlede anlægsudgiftsbevillinger på 4.450.000 kr. til kontoen ”Cykelstier 2024” med rådighedsbeløb på 500.000 kr. i 2024 og 3.950.000 kr. i 2025,

3. at der gives samlede anlægsindtægtsbevillinger på 2.230.000 kr. til kontoen ”Cykelstier 2024” med rådighedsbeløb i 2025, og

4. at nettoudgiften på 2.220.000 kr. finansieres af det afsatte rådighedsbeløb på kontoen ”Pulje cykelstier” med 2.134.000 kr. i 2024 og 86.000 kr. i 2025.

Beslutning i Teknisk Udvalg den 18-09-2024

1. at der anlægges cykelstier langs Markedsgade i Bjerringbro som ansøgt ved Trafikministeriet.

Teknisk Udvalg indstiller desuden til byrådet,

2. at der gives samlede anlægsudgiftsbevillinger på 4.450.000 kr. til kontoen ”Cykelstier 2024” med rådighedsbeløb på 500.000 kr. i 2024 og 3.950.000 kr. i 2025,

3. at der gives samlede anlægsindtægtsbevillinger på 2.230.000 kr. til kontoen ”Cykelstier 2024” med rådighedsbeløb i 2025, og

4. at nettoudgiften på 2.220.000 kr. finansieres af det afsatte rådighedsbeløb på kontoen ”Pulje cykelstier” med 2.134.000 kr. i 2024 og 86.000 kr. i 2025.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget anbefaler indstillingen fra Teknisk Udvalg.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet besluttede på mødet den 19. marts 2024 ([link til sag nr. 9 i byrådet 19. marts 2024](#)), at søge statstilskud til to cykelstiprojekter på Markedsgade i Bjerringbro.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Af budgetforliget for 2024 ([link til budgetforlig 2024-2027](#)) fremgår det, at sikre skoleveje prioriteres. Der er derfor søgt statstilskud til etablering af cykelstier langs Markedsgade i Bjerringbro for at forbedre trafikikkerheden og

sammenhængen på skolevejsnettet.

Der er i efteråret 2024 givet 50% tilskud fra Staten til de to ansøgte projekter.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Stier projekteres ultimo 2024 og udføres i 2025.

Økonomiske forhold og konsekvenser

På budgettet for 2024 er der afsat 4.259.000 kr. til ”Pulje cykelstier”, og for 2025 er der afsat 9.135.000 mio. kr. i 2024-priser. Dertil kommer en overførsel på 1.375.000 kr. fra 2023 af ikkedisponerede midler til 2024, således der i 2024 i alt er 5.634.000 kr. til rådighed.

Byrådet besluttede på mødet den 19. marts 2024 ([link til sag nr. 9 i byrådet 19. marts 2024](#)) at give en anlægsudgiftsbevilling på 3.350.000, som finansieres af rådighedsbeløbet for 2024 på kontoen ”Pulje cykelstier” samt på mødet den 22. maj 2024 at forhøje bevillingen med 150.000 kr. til ”Lukning af afkørsel fra Løgstørvej til Skals”.

Ved Statens godkendelse af tilskud er der behov for en anlægsindtægtsbevilling på 50% af projekternes anlægsoverslag. Der forventes en indtægt på 225.000 kr. i 2024 til kontoen ”Cykelstier 2024” samt 1.975.000 kr. i 2025 til kontoen ”Cykelstier 2024”.

Ved Statens godkendelse af tilskud, er der behov for en anlægsindtægtsbevilling på 50% af projekternes anlægsoverslag. Indtægt fremgår af Tabel 1 og modtages efter aflagt regnskab for årets forbrug.

Tabel 1

Projekt	Anlægsoverslag i kr.	Anlægsoverslag (ved opnåelse af 50% tilskud) mio. kr.	Forbrug 2024 (indtægt i parentes)	Forbrug 2025 (indtægt i parentes)	Forbrug 2026 (Indtægt i parentes)
1 Markedsgade: Nordre Ringvej - Realskolevej	3.000.000	(1.500.000)	350.000 (0)	2.650.000 (175.000)	0 (1.325.000)
2 Markedsgade: Realskolevej – Storegade	1.450.000	(730.000)	150.000 (0)	1.300.000 (80.000)	0 (650.000)
I alt	4.450.000	2.230.000	500.000 (0)	3.950.000 (255.000)	0 (1.975.000)

For den samlede oversigt over projekter på kontoen ”Cykelstier 2024” se tabel 2.

Tabel 2

Projekt	Udgiftsbevilling i kr.	Indtægtsbevilling i kr.
1 Behovsanalyse	500.000	0

2 Cykelstier langs Markedsgade	4.450.000	2.230.000
3 Krydsombygning	2.850.000	0
4 Lukning af afkørsel fra Løgstørvej til Skals	150.000	0
I alt	7.950.000	2.230.000

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 9: Classic Race Viborg 2025

23/13882

Resume

Fonden bag Classic Race Viborg ønsker at ændre placering af racerbanen til området ved Vognmagervej. Der er gennemført partshøring.

Teknisk Udvalg behandler sagen på et ekstraordinært møde mandag den 30. september 2024 med nedenstående sagsfremstilling.

Indstilling

Af dagsordenen til Teknisk Udvalgs møde fremgår følgende indstilling:

”Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Teknisk Udvalg indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at der gives tilladelse til, at fonden bag Classic Race Viborg afvikler et årlig motorløb i området omkring Vognmagervej jf. bilag 1 i perioden 2025-2030, idet der årligt skal gennemføres fornyet myndighedsgodkendelser,

2. at bilag 3 ”Resumé af alle høringssvar samt forslag til byrådets svar” sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar, og

3. at tilladelsen til råden over vej gives på betingelse af, at Fonden bag Classic Race Viborg holder Viborg Kommune skadesløs, hvis der kommer retslige efterspil pga. overskridelse af den naboetslige tålegrænse.”

Teknisk Udvalgs beslutning vil foreligge til Økonomi- og Erhvervsudvalgets møde.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Det blev på mødet oplyst, at Teknisk Udvalg traf følgende beslutning på mødet den 30. september 2024:

”Teknisk Udvalg indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget,

1. at der gives tilladelse til, at fonden bag Classic Race Viborg afvikler et årlig motorløb i området omkring Vognmagervej jf. bilag 1 i perioden 2025-2030, idet der årligt skal gennemføres fornyet myndighedsgodkendelser,

2. at bilag 3 ”Resumé af alle høringssvar samt forslag til byrådets svar” sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar, og

3. at tilladelsen til råden over vej gives på betingelse af, at Fonden bag Classic Race Viborg holder Viborg Kommune skadesløs, hvis der kommer retslige efterspil pga. overskridelse af den naboetslige tålegrænse.”

Indstillingen fra Teknisk Udvalg godkendes.

Mads Panny undlader at stemme.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet har på møde 15. november 2023 ([link til sag nr. 11 på Byrådet 15. november 2023](#)) givet tilladelse til Classic Race Viborg om afvikling af en årlig bil-event i området omkring Vævervej i perioden 2024-2030 samt givet en bevilling på 3.700.000 kr. til eventen. Der er forudsat en indtægt fra Classic Race Viborg på 1.700.000 kr.

Fonden bag Classic Race Viborg meddelte senere forvaltningen, at løbet er udskudt til 2025.

Inddragelse og høring

Der er gennemført en partshøring, da forvaltningen har vurderet, at ejere og lejere, der vil få afskåret en kørende adgang til deres ejendom i perioden fra 29.-31. maj 2025 vil have en væsentlig retlig interesse i afgørelsen. Det betyder, at de er

parter og skal partshøres.

Der er 65 beboelses- og erhvervsjendomme med ca. 280 berørte beboere og virksomheder langs racerbanen.

Der er gennemført partshøring i perioden 3.-17. september 2024. Der er indkommet 9 høringssvar jf. bilag 2. Resumé af alle høringssvar samt forslag til byrådets svar er vist i bilag 3. Det fremgår af svar fra Fonden bag Classic Race Viborg, at der er/bliver taget hånd om alle forhold nævnt i høringssvarene.

Beskrivelse

Fonden bag Classic Race Viborg ønsker at ændre placering af racerbanen, hvor der skal afholdes et årlige motorløb i perioden 2025-2030. Motorløbet foregår på en lukket bane, der etableres på en række offentlige veje.

Racerbanen anlægges på Agerlandsvej, Blytækkervej, Fabrikvej, Gørtlervej, Industrivej, Tagtækkervej og Vognmagervej jf. bilag 1. Banen opbygges efter Dansk Automobil Sports Unions og Justitsministeriets retningslinjer og sikkerhedsgodkendes af Dansk Automobil Sport Union og Midt- og Vestjyllands Politi.

Motorløbet skal afholdes første gang i perioden 29.-31. maj 2025. Området vil blive spærret for trafik fra den 28. maj kl. 16.00 til den 1. juni 2025 kl. 8.00. Ærindekørsel er tilladt i perioden efter aftale med Arrangøren dog med undtagelse af den 29., 30., og 31. maj 2025 mellem kl. 8.00 og kl. 20.00, hvor der køres motorløb. Beredskabets køretøjer vil have adgang.

Der oprettes et ryttergårdsområde på Dyrskuepladsen. Desuden ønskes følgende offentlige veje inddraget til parkeringsarealer: Agerlandsvej fra Gl. Skivevej til Nordre Ringvej, Nørremarksvej, Vognmagervej fra rundkørslen Vestre Ringvej til Agerlandsvej og Industrivej nord fra Vognmagervej. Dertil kommer en række private parkeringsarealer og den private fællesvej Klokkestøbervej.

Fonden bag Classic Race Viborg skal selv indhente myndighedsgodkendelser hos Politiet, Beredskab, Viborg Kommune mm. samt sørge for kommunikation. I forbindelse med myndighedsgodkendelserne vil der blive stillet krav til max. støjniveau, afspærring og omkørsel af veje, oprydning, byggetilladelse mm.

Alternativer

Intet

Tidsperspektiv

Motorløbet afholdes første gang i perioden 29.-31. maj 2025. Kr. Himmelfartsdag falder den 29. maj i 2025.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Der skal i forbindelse med opbygning af banen til motorløbet fjernes helleanlæg og signalanlæg i flere kryds. Da det forventes, at motorløbet skal afholdes over en årrække, fremstilles flytbare helleanlæg og foranstaltninger ved signalstandere, så disse kan fjernes nemt, når der afholdes motorløb.

Der er således udgifter til fjernelse af eksisterende helleanlæg, ny bund og asfaltbelægning under de flytbare heller, nye striber, fremstilling af flytbare heller, foranstaltninger ved signalstandere samt montering af de nye flytbare heller og signalstandere.

Krydsene ombygges i 2025 forud for arrangementet, så de flytbare helleanlæg og signalstandere blot skal fjernes i tidsrummet op til løbet.

Viborg Kommune afholder 2 mio. kr. til ændringer på vejnettet. Fonden bag Classic Race Viborg betaler den resterende del. Viborg Kommunes andel kan afholdes indenfor den afsatte bevilling.

Der er desuden en årlig udgift til afmontering og genmontering af de flytbare helleanlæg og signalstandere. Viborg Kommune får udført af/genmontering, mens Fonden betaler de årlige omkostninger.

Det forudsættes, at det arbejde Viborg Kommune udfører for Fonden tillægges moms ved afregning.

Juridiske og planmæssige forhold

Etableringen af racerbanen vil medføre, at en række offentlige veje lukkes for anden motoriseret trafik. Der vil således alene være gående adgang til de 65 ejendomme med ca. 280 beboere og virksomheder, der er beliggende i det afspærrede område. Arrangøren har overfor Forvaltning oplyst, at der formentlig vil være mulighed for kørende adgang til ejendommene i kortere tidsrum i løbsdagene.

Viborg Kommune skal give tilladelse til råden over vej i henhold til Vejlovens § 80, mens Midt- og Vestjyllands Politi skal give tilladelse til arrangementet i henhold til Færdselslovens 2 § 37, stk. 3, litra 4.

Selvom der er mulighed for kørende adgang til ejendommene i et kortere tidsrum om aftenen, er der risiko for, at en eller flere ejendomme ikke har fornøden vejadgang, og at den naboretlige tålegrænse er overskredet. Det betyder, at Viborg Kommune kan blive erstatningsansvarlig overfor ejere og lejere, hvis der er lidt et økonomisk tab og de ørige erstatningsretlige betingelser er opfyldt. Ejere og lejere vil formentlig kunne rette et eventuelt erstatningskrav overfor Viborg Kommune, der har meddelt tilladelsen i henhold til Vejlovens § 80, og Kommunen kan gøre regres overfor Fonden bag Classic Race Viborg.

Bilag

Banelayout

Høringssvar

Resumé af alle høringssvar samt forslag til byrådets svar

Punkt 10: Motorvejens konsekvenser for infrastruktur og byudvikling

22/14658

Resume

Motorvejens konsekvenser for det kommunale vej- og stinet
Vejdirektoratet har udarbejdet en miljøkonsekvensvurdering for Midtjysk Motorvej fra Klode Mølle til Løvel. Denne er udsendt i 8 ugers høring fra 18. september 2024.

Der er udarbejdet et teknisk notat om motorvejens konsekvenser for det kommunale vej- og stinet samt et notat om konsekvenser og potentialer for byudviklingen i Viborg Kommune. Notaterne er baggrundsmateriale for et høringssvar, som byrådet kan vælge at sende til Vejdirektoratet.

Teknisk Udvalg behandler sagen på et ekstraordinært møde mandag den 30. september 2024 med nedenstående sagsfremstilling.

Indstilling

Af dagsordenen til Teknisk Udvalgs møde fremgår følgende indstilling:

”Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Teknisk Udvalg indstiller til byrådet,

1. at notaterne tages til efterretning.”

Teknisk Udvalgs beslutning vil foreligge til Økonomi- og Erhvervsudvalgets møde.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Det blev på mødet oplyst, at Teknisk Udvalg traf følgende beslutning på mødet den 30. september 2024:

”Teknisk Udvalg indstiller til byrådet,

1. at notaterne tages til efterretning.”

Økonomi- og Erhvervsudvalget anbefaler indstillingen fra Teknisk Udvalg.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet har på mødet 22. juni 2022 ([link til møde i byrådet 22. juni 2022](#)) afsat midler til en opdatering af trafikmodellen for Viborg Kommune og til at få foretaget en vurdering af, hvilke trafikale konsekvenser en motorvej vil få på det kommunale vej- og stinet.

Inddragelse og høring

Vejdirektoratet har i sommeren 2022 gennemført en indledende offentlig høring (idefase) om projektet med motorvej fra Klode Mølle til Løvel. Vejdirektoratet har efterfølgende gennemført en skitseprojektering og miljøkonsekvensvurdering af tre linjeføringer fra efterår 2022 til sommer 2024. De tre linjeføringer er motorvej vest om Viborg, motorvej øst om Viborg samt 0+ løsning. 0+ løsning er udbygning af rute 13 til firesporet motortrafikvej.

Miljøkonsekvensvurderingen er sendt i offentlig høring fra 18. september til 15. november 2024. Vejdirektoratet afholder borgermøde 8. oktober 2024 i Tinghallen. Der er et resumé af Miljøkonsekvensvurderingen i bilag 4, mens hele rapporten kan ses på Vejdirektoratets hjemmeside ([link til Vejdirektoratets hjemmeside](#)). Efter høringen udarbejder Vejdirektoratet høringsnotat og indstilling til transportministeren om projektet.

Beskrivelse

Forvaltningen har deltaget i et teknikerudvalg med Vejdirektoratet, og har haft mulighed for at følge processen og løbende give bemærkninger til arbejdet med de tre linjeføringer.

Forvaltningen har sideløbende med Vejdirektoratets arbejde med miljøkonsekvensvurdering af linjeføringerne, udarbejdet notater om de trafikale konsekvenser for det kommunale vej- og stinet (se bilag 1 og 2) samt et notat om konsekvenser og potentialer for byudviklingen i Viborg Kommune (se bilag 3).

Motorvejen vil have en række positive konsekvenser for fremkommelighed, erhvervsliv, tiltrækning af arbejdskraft, turisme mv., da rejsetiden forkortes som følge af mere direkte forbindelser uden afbrydelser af vejkryds og gennemfartsbyer, og rejsehastigheden kan derfor øges. Disse konsekvenser belyses ikke i notaterne. Ligeledes er støjpåvirkning og indvirkning på natur, miljø mv. ikke beskrevet, da det indgår i miljøkonsekvensvurderingen.

Trafikale konsekvenser for kommunale vej- og stinet

De trafikale konsekvenser er anført i bilag 1 med baggrundsnotat fra NIRAS i bilag 2. Baggrundsnotatet indeholder blandt andet en opdateret trafikmodel for Viborg Kommune, der er anvendt til at gennemføre beregninger af en lang række scenarier i kombination med fx en østlig omfartsvej og forlægning af rute 26.

Den vestlige og østlige motorvej bliver 2+2 sporet med 130 km/t hastighedsbegrænsning. 0+ løsningen bliver 2+2 sporet motortrafikvej med autoværn mellem sporene. 0+ løsningen bliver med hastighedsbegrænsning på 100 km/t fra kommunegrænsen mod syd til Birgittelyst, fra Birgittelyst til Vestermarksvej med 70-90 km/t, og fra Vestermarksvej til Løvel med 100 km/t. 0+ løsningen er en almindelig hovedvej med signalregulerede kryds mellem Birgittelyst og Vestermarksvej.

Motorvejens vestlige forløb gennem Viborg Kommune er på ca. 25 km med 4 tilslutningsanlæg ved rute 13 mod Aalborg, rute 26 mod Skive, rute 16 mod Holstebro og rute 12 mod Herning. Der er 44 veje, der bliver berørt, heraf 15 kommuneveje, 4 statsveje og 25 private. Desuden bliver Himmerlandsstien og Alhedestien samt et forslag om en ny sti fra Viborg til Stoholm berørt. Løgstørvej bliver ikke tilsluttet den vestlige motorvej. Løgstørvej er sammen med 7 statsveje en af indfaldsvejene til Viborg by. Løgstørvej betjener et stort opland med byerne Skals og Ulbjerg i den nordvestlige del af kommunen.

Motorvejens østlige forløb gennem Viborg Kommune er på ca. 23 km med 3 tilslutningsanlæg ved rute 13 mod Aalborg, rute 16 mod Randers og rute 26 mod Aarhus. Der er 41 veje, der bliver berørt, heraf 18 kommuneveje, 3 statsveje og 18 private. Hertil bliver Nørreåstien og sti til Vammen samt et forslag til cykelsti mellem Viborg og Rødkærsbro berørt.

De fleste krydsende kommuneveje forventes at blive enten overført eller underført de nye motorvejsstrækninger. De krydsende private fællesveje og private veje bliver primært lukket.

0+ løsningen forløber langs rute 13 med 3 tilslutningsanlæg, 1 afkørselsrampe og 5 signalregulerede kryds i Viborg Kommune. Der er desuden et tilslutningsanlæg ved Kongemosevej lige syd for kommunegrænsen til Silkeborg Kommune. Der er 106 eksisterende vejtilslutninger til rute 13 langs den 25 km lange strækning. Der er anlagt cykelsti langs større strækninger af rute 13.

På 0+ løsningen bliver alle vejtilslutninger lukket for adgangen til rute 13, da vejen ændres til motortrafikvej. Der vil i stedet blive anlagt en række parallelveje, der sikrer vejadgangen til ejendomme langs strækningen samt forbindelsesveje mellem kommuneveje. Disse parallelveje bliver kommuneveje eller private fællesveje.

Der er i bilag 2 foretaget beregninger af, hvordan trafikken fordeler sig ved hver af de tre linjeføring og også i kombinationer med en østlig omfartsvej og en forlægning af rute 26 fra rute 13 til rute 16 syd for Viborg. I alt er der regnet på 12 forskellige scenarier og i prognoseårene 2034 og 2042.

En vestlig motorvej aflaster rute 13, rute 13/16/26 (Søndre, Nordre og Vestre Ringvej) med op mod 2700 køretøjer, Løgstørvej med omkring 1400 køretøjer samt rute 13 Vejlevej i syd med op til 3600 køretøjer. Der ses en stigning i trafikken på veje, som tilsluttes motorvejen, mens der forventes en reduktion i trafikken i det østlige Viborg omkring søerne.

En østlig motorvej har minimal effekt i det vestlige Viborg. Der ses en stigning i trafikken på veje, som tilsluttes motorvejen. Desuden ses der en stigning på kommunevejene Randersvej, Tapdrupvej og Røddingvej. Løgstørvej aflastes med omkring 800 køretøjer, mens Vejlevej rute 13 aflastes med omkring 2500 køretøjer.

Ved en 0+ løsning ses en stigning i trafikken på rute 13, rute 13/16/26 (Søndre, Nordre og Vestre Ringvej) med omkring 1400-1900 køretøjer, samt på Holstebrovej mellem Indre Ringvej og Vestre Ringvej. Indre Ringvej vil samtidig aflastes. Den øgede trafikmængde på Søndre, Nordre, og Vestre Ringvej vil forstærke den barriereeffekt, som vejen har i dag. Desuden vil den begrænsede adgang til 0+ løsningen betyde, at der kommer mere trafik på de mindre kommuneveje langs rute 13.

Viborg Kommune har undersøgt muligheden for at etablere en østlig omfartsvej, som kan forbinde Randersvej med rute 26 Aarhusvej og skabe en bedre forbindelse mellem den østlige del af Viborg og rute 26 Aarhusvej. Omfartsvejen reducerer markant trafikken øst for søerne på bl.a. Vinkelvej, Søndersøvej, Bruunshåbvej, Randrupmøllevej, Hans Tausens Alle/Randersvej og Gl. Århusvej.

En vestlig motorvej og 0+ løsningen vil ikke kunne erstatte anlæg af en østlig omfartsvej. Det skal undersøges nærmere i en VVM undersøgelse, om effekten af en østlig motorvej vil betyde, at hele eller dele af den østlige omfartsvej kan undlades. Den østlige omfartsvej vil i høj grad skulle servicere lokal trafik, mens gennemkørende trafik og oplandstrafik vil anvende en østlig motorvej.

En østlig omfartsvej forventes i 2034 at have en trafikbelastning i størrelsesordenen 3-5.000 køretøjer pr. døgn i kombination med en af de 3 linjeføringer, og den vil aflaste vejene i området omkring Søndersø, Rindsholm og Bruunshåb. En østlig omfartsvej uden motorvej eller 0+ løsningen vil have en trafikmængde på 3800-9200 køretøjer. De 9200 køretøjer er på den sydlige strækning af omfartsvejen.

En forlægning af rute 26 mellem rute 13 og rute 16 sydvest for Viborg vil have en marginal effekt på den overordnede trafik i kommunen i alle kombinationer med motorvejen (østlig og vestlig linjeføring samt 0+ løsningen) og med og uden omfartsvej. En forlægning af rute 26 har størst positiv effekt på trafikken i det vestlige Viborg i kombinationen med den vestlige motorvej. Forlægningen vil i lav grad afhjælpe trafikale problemer i Viborg by.

Motorvejsudbygningen og 0+ løsningen vil ændre trafikmønsteret i Viborg by. På baggrund af udtræk i trafikmodellen af morgen- og eftermiddagsspidsstimerne er udpeget kryds, som forventes at blive yderligere belastet. Der er udpeget 5 eksisterende kryds på kommuneveje, der kan blive belastet som følge af en af de 3 linjeføringer.

Konsekvenser og potentialer for byudvikling

Det fremgår af notatet i bilag 3, hvor der er potentiale for bosætning og erhvervsudvikling i Viborg Kommune med de tre linjeføringer.

Den vestlige og østlige linjeføring giver begge mulighed for udlæg af erhvervsarealer ved motorvejen, der kan bidrage positivt til erhvervsudviklingen. Arealer langs motorveje skal forbeholdes transport- og logistikvirksomheder samt andre transporttunge virksomheder. Almindelige erhvervsområder kan således ikke grænse direkte op til motorvejen men placeres i nærliggende byer. Byvækst skal følge indefra-og-ud-princippet, der sikrer en klar afgrænsning mellem land og by. Det er således ikke muligt at udlægge nye erhvervs- eller boligområder i det åbne land.

Det vil ved den vestlige linjeføring være muligt at udlægge nye arealer til erhverv ved Løvel, Skals, Løgstrup, Mønsted, Ravnstrup, Frederiks og i Viborg vest. Det vil ved den østlige linjeføring være muligt at udlægge nye arealer til erhverv ved Løvel, Apple Datacenter og Foulum, Taphede og Rindsholm.

Der er potentiale for øget bosætning og nye boligområder i Løvel, Skals, Løgstrup, Ravnstrup, Mønsted, Frederiks samt ved Vedsø og Taphede med den vestlige linjeføring, mens der er potentiale for bosætning og nye boligområder i Løvel, Ørum, Tapdrup, Vedsø, Rødkærsbro og Bjerringbro ved den østlige linjeføring.

En østlig linjeføring begrænser langsigtet boligudvikling af Viborg mod øst, hvor den nuværende vækstretning er. Viborg vil således afgrænses med Taphede mod øst ved en østlig linjeføring.

En 0+ løsning begrænser ikke de langsigtede udviklingsmuligheder for Viborg by mod øst og vest. Løsningen udfordrer muligheden for udvikling af erhvervsområder i Viborg vest pga. øget barriereeffekt. Løsningen vil betyde, at planlægning for fortætning og ny udvikling i Viborg by vil skulle vurderes i forhold til, om det medfører øget trafik på vejen og i så fald vil det kunne begrænse muligheder for udvikling.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Vejdirektoratet forventer en politisk beslutning om linjeføring i 2025, hvorefter anlægsprojektet kan igangsættes i 2026 med detailprojektering og arealerhvervelse. Motorvejen forventes færdig i 2032.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Der vil være følgeudgifter til nye kommunale vejanlæg og ændringer af eksisterende kryds på kommuneveje. Med det nuværende vidensniveau kan de afskårne kommuneveje give følgeudgifter på ca. 23-31 mio. kr. for den vestlige linjeføring, ca. 7 mio. kr. for den østlige linjeføring, mens der ikke umiddelbart forventes udgifter til vejanlæg i 0+ løsningen. Følgeudgiften til den vestlige linjeføring skyldes primært den manglende tilslutning af Løgstørvej til motorvejsnettet.

Krydsombygninger og øvrige tilpasninger på kommunale veje er ikke muligt at beregne med nuværende vidensniveau.

Hvis alle de foreslåede vejanlæg udføres, vil merudgifterne til skolebuskørsel være på ca. 100.000 kr. pr. år ved motorvejsstrækningerne, mens der ikke forventes ekstra udgifter på 0+ løsningen for skolebuskørslen. Vurderingen er foretaget ud fra nuværende elevers bopæl og skoledistrikter.

Der kan være strækninger af nuværende statsveje, der nedklassificeres til kommunevej. Erfaringen viser, at de midler, der typisk overføres i forbindelse med en nedklassificering, ikke står mål med de fremtidige driftsudgifter.

De kommunale anlæg bør stå færdigt, inden anlægsarbejdet til motorvej begynder, da kommunevejene bliver afskåret.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet

Bilag

Trafikale konsekvenser

Motorvejens konsekvenser for det kommunale vej- og stinet

Motorvejens konsekvenser for byudvikling i Viborg Kommune

Resume af miljøkonsekvensvurdering

Punkt 11: Budgetforslag 2025-2028

23/30364

Resume

Byrådet besluttede på mødet den 18. september at oversende budgetforslaget 2025-2028 til 2. behandlingen. Før byrådets 2. behandling drøfter Økonomi- og Erhvervsudvalget ændringsforslag til budgetforslaget. Det drøftes desuden, om Viborg Kommune skal vælge statsgaranti eller selvbudgettering i 2025, herunder niveauet for skatter, grundskyld og kirkeskatten.

Indstilling

Kommunaldirektøren foreslår med henblik på indstilling til byrådet,

1. at ændringsforslaget fra byrådets partier til budgetforslaget drøftes og oversendes til byrådets 2. behandling.

Kommunaldirektøren foreslår endvidere, at Økonomi- og Erhvervsudvalget tager stilling til, om udvalget indstiller til byrådet,

2. at udskrivningsprocenten for kommunal indkomstskat for regnskabsåret 2025 fastsættes til uændret 25,5 procent,

3. at grundskyldspromillen for regnskabsåret 2025 fastsættes til uændret 11,5 promille for øvrige ejendomme og 7,2 promille for landbrugsejendomme,

4. at takster for 2025 godkendes, jf. bilag nr. 3,

5. at udskrivningsprocenten for kirkeskatten i 2025 fastsættes til uændret 0,93 procent,

6. at Viborg Kommune vælger selvbudgettering i 2025, og indtægterne i budgetforslaget fastholdes, og

7. at forvaltningen bemyndiges til efter budgettets vedtagelse at foretage en endelig afbalancering af budgettet ved regulering af kassebeholdningen samt at foretage de fornødne tekniske ændringer, således at det endelige budget 2025 til 2028 kan udgøre det bedst mulige administrationsgrundlag for udvalgene og forvaltningen.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget beslutter,

1. ændringsforslaget fra byrådets partier til budgetforslaget oversendes til byrådets 2. behandling.

Herefter indstiller Økonomi- og Erhvervsudvalget til byrådet,

2. at udskrivningsprocenten for kommunal indkomstskat for regnskabsåret 2025 fastsættes til uændret 25,5 procent,

3. at grundskyldspromillen for regnskabsåret 2025 fastsættes til uændret 11,5 promille for øvrige ejendomme og 7,2 promille for landbrugsejendomme,

4. at takster for 2025 godkendes, jf. bilag nr. 3,

5. at udskrivningsprocenten for kirkeskatten i 2025 fastsættes til uændret 0,93 procent,

6. at Viborg Kommune vælger selvbudgettering i 2025, og indtægterne i budgetforslaget fastholdes, og

7. at forvaltningen bemyndiges til efter budgettets vedtagelse at foretage en endelig afbalancering af budgettet ved regulering af kassebeholdningen samt at foretage de fornødne tekniske ændringer, således at det endelige budget 2025 til 2028 kan udgøre det bedst mulige administrationsgrundlag for udvalgene og forvaltningen.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet besluttede på mødet den 18. september at oversende budgetforslaget for 2025-2028 til 2. behandlingen ([link til sag nr. 1 i byrådet den 18. september 2024](#)). Budgetforslaget baserer sig på budgetforliget, som byrådets partier indgik den 3. september samt tillægsaftalen til budgetforliget, som byrådets partier indgik den 6. september.

Inddragelse og høring

Budgetforslaget har været sendt i høring hos Fritidsrådet, Frivilligrådet, Handicaprådet, Integrationsrådet, Udsatterrådet, Ældrerådet, Viborg Ungdomsråd og Det Grønne råd. Fritidsrådet har meddelt, at rådet har ingen bemærkninger til budgetforliget. Der er modtaget høringssvar fra Ældrerådet og Viborg Ungdomsråd. Høringssvarene kan ses i bilag nr. 1.

Beskrivelse

Ændringsforslag fra byrådets partier

Byrådets partier er enige om, at der stilles et ændringsforslag til budgetforslaget. Der stilles ændringsforslag om, at etablering af botilbud udgår af budgetforslaget. Desuden afledt heraf udgår rundkørsel i krydset Randersvej/Skaldehøjvej ligeledes af budgetforslaget. Den økonomiske konsekvens af ændringsforslaget kan ses i bilag nr. 2.

Skatter og takster i 2025

Den personlige indkomstskatteprocent er i budgetforslaget, der oversendes til 2. behandling, uændret 25,5 procent. Grundskyldspromillen er uændret 11,5 promille for øvrige ejendomme og uændret 7,2 promille for produktionsejendomme.

Oversigt over takster for 2025 kan ses i bilag nr. 3. Taksterne ændrer sig blandt andet på grund af pris- og lønudviklingen.

Kirkeskatten i 2025

Ved budgettets 2. behandling skal byrådet vedtage en udskrivningsprocent for kirkeskatten, som kan finansiere det udgiftsbudget, som de kirkelige myndigheder vedtager. Der er afholdt møde med provstiuvalgene den 17. september, hvor de har fremlagt deres budgetforslag for kirkens økonomi for 2025. Med det fremlagte budgetforslag er der økonomisk balance mellem udgifter og indtægter ved en uændret udskrivningsprocent på 0,93 procent. Herved forventes der ikke noget mellemregningsforhold mellem kommunekassen og de kirkelige myndigheder.

Valg af statsgaranti eller selvbudgettering

Kommunen har hvert år valget mellem et statsgaranteret eller et selvbudgetteret udskrivningsgrundlag. Vælges statsgarantien, er indkomstskatten og udligningsbeløb i 2025 lagt fast, og der sker ingen efterregulering. Vælger kommunen derimod at budgettere ud fra eget skøn (selvbudgettering), vil der i 2028 ske efterregulering på baggrund af den faktiske udvikling i 2025.

Ved vurdering af valget mellem statsgaranti og selvbudgettering er der 3 væsentlige forhold. Det er udviklingen i udskrivningsgrundlaget, befolkningsvæksten i kommunen og hvilket valg, som de andre kommuner træffer.

Det vigtigste forhold er skønnet for landets udskrivningsgrundlag. En positiv udvikling for hele landet, vil som udgangspunkt være en gevinst for Viborg Kommune. Det gælder uanset om Viborg Kommune kan følge landsudviklingen, da der er en høj udligningseffekt. Siden Økonomiaftalen blev indgået, og statsgarantien blev udmeldt, har regeringen udarbejdet en økonomisk redegørelse pr. august 2024, der indeholder en opskrivning af udskrivningsgrundlaget i 2025 på 14,4 mia. kr. på landsplan.

I forhold til beregninger på størrelsen af tab eller gevinst ved selvbudgettering i 2025 har det betydning, om Viborg Kommunes befolkningstilvækst følger landets. I statsgarantien er Viborg Kommune sat til et fald i befolkningen på 0,3 procent, mens landets vækst er på 0,4 procent. Med forudsætningen om at Viborg Kommune som minimum har 97.700 indbyggere pr. 1. januar 2025, vil Viborg Kommune have en positiv vækst på 0,2 procent.

De fleste år er det forholdsvis få kommuner, der vælger selvbudgettering. Men jo flere kommuner, der selvbudgetterer, jo større regning risikerer de øvrige kommuner at få, hvis kommunernes egne selvbudgetteringer holder.

Det skyldes, at den samlede regning fordeles ud på alle kommuner i tildelingen af bloktilskuddet. Så når det er få og eller små kommuner, der selvbudgetterer, bliver regningen lille, og der er mange til at dele den. Men hvis der er mange kommuner, og det ovenikøbet er nogle af de store kommuner, vil regningen potentielt være høj. Hvis kommunen har holdt sig til det statsgaranterede grundlag, har man ingen gevinst, men kun en regning at betale.

De foreløbige meldinger er at ca. halvdelen af kommunerne overvejer at selvbudgettere i 2025.

Forvaltningens beregninger baseret på den økonomiske redegørelse viser en skønnet gevinst for Viborg Kommune på ca. 45 mio.kr ved at vælge selvbudgettering fremfor statsgaranti i 2025, hvoraf der i budgetforslaget allerede er budgetteret med knap 18 mio. kr. Der er usikkerhed om konjunkturudviklingen, og dermed også en usikkerhed om størrelsen på gevinsten (evt. i værste fald tabet) ved at vælge selvbudgettering.

Opskrivningen i regeringens økonomiske redegørelse vil kun give merindtægter i 2025. I efterfølgende år vil det højere skatteprovenu blive modregnet i bloktilskuddet.

Beregningerne kan ses i bilag nr. 4.

Forvaltningen anbefaler på baggrund af den økonomiske redegørelse, at byrådet vælger selvbudgettering for skatter, tilskud og udligning i budget 2025.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Byrådets 2. behandling af budgetforslaget sker på mødet den 9. oktober.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Høringssvar fra råd

Ændringsforslag - byrådets partier

Takstoversigt 2025

Valg af statsgaranti eller selvbudgettering

Punkt 12: Viborg Varme a.m.b.a. - ansøgning om kommunegaranti for lån

24/26275

Resume

Viborg Varme a.m.b.a. har fremsendt ansøgning om kommunegaranti for lån samt byggekredit i anlægsfasen på 51,5 mio. kr. til finansiering af anlægsudgifter i forbindelse med 4 fjernvarmeprojekter omhandlende fjernvarmeforsyning/distribution og transmissionsledninger. Ansøgningen er vedlagt i bilag nr. 1.

Indstilling

Kommunaldirektøren foreslår, at Økonomi- og Erhvervsudvalget indstiller til byrådet,

1. at ansøgningen om kommunegaranti fra Viborg Varme a.m.b.a. godkendes, så der stilles kommunegaranti for byggekredit i anlægsfasen og efterfølgende lån på 51,5 mio. kr. i forbindelse med igangværende fjernvarmeprojekter, og

2. at den løbende årlige garantiprovision fastsættes til 0,55% pr. år af restgælden på byggekreditterne/lånene pr. 31. december året forinden.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget indstiller til byrådet,

1. at ansøgningen om kommunegaranti fra Viborg Varme a.m.b.a. godkendes, så der stilles kommunegaranti for byggekredit i anlægsfasen og efterfølgende lån på 51,5 mio. kr. i forbindelse med igangværende fjernvarmeprojekter, og

2. at den løbende årlige garantiprovision fastsættes til 0,55% pr. år af restgælden på byggekreditterne/lånene pr. 31. december året forinden.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet blev på mødet i juni 2021 ([link til sag nr. 16 i byrådet den 22. juni 2021](#)) orienteret om mulige nye fjernvarmeforsyningsområder i Viborg og opland herunder en udarbejdet masterplan for fjernvarmeforsyning af Viborg.

Viborg Varme koncernen (Viborg Varme a.m.b.a. og Viborg Varme Produktion A/S) har efterfølgende udarbejdet en 10 års investeringsplan, som arbejder henimod en grøn og fossilfri varmeforsyning. Planen kræver investeringer for godt 1,2 mia. kr. og justeres løbende i perioden. Opdateret investeringsplan er vedlagt i bilag 2.

Som en del af denne 10 års plan har byrådet godkendt kommunegarantier til koncernen i både 2021 og 2023 ([link til sag nr. 27 i byrådet den 8. december 2021](#)) og ([link til sag nr. 17 i byrådet den 28. juni 2023](#)).

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Ny ansøgning om kommunegaranti

Viborg Varme a.m.b.a. ansøger nu om kommunegaranti for byggekredit og efterfølgende lån på 51,5 mio. kr. i kommunekredit for en række godkendte projekter med forventet udførelse i perioden 2023-2028. Følgende projekter indgår i ansøgningerne:

Projekter – Viborg Varme a.m.b.a.	Beløb (mio. kr.)
Industrivej, Vognmagervej og Agerlandsvej	25,0
Fjernvarmeforsyning af Planetkvarteret i Viborg	14,0
Fjernvarmeforsyning af Gl. Århusvej i Viborg	7,3

Fjernvarmeprojekt for Spurvekvarteret	5,2
I alt	51,5

Ifølge varmforsyningsloven skal kommunen godkende projekter for etablering af nye kollektive varmforsyningsanlæg eller udførelsen af større ændringer i eksisterende anlæg. Projekterne er løbende godkendt af Viborg Kommune.

Bestyrelsen i Viborg Varme a.m.b.a. har godkendt fremsendelse af ansøgning til Viborg Kommune om kommunegaranti for byggekredit og lån til anlægsudgifterne. De anslåede anlægsudgifter til projekterne er med udgangspunkt i de projektforslag, som har dannet grundlag for godkendelsen af projekterne i henhold til varmforsyningsloven.

Byggekredit og lån optages i Kommunekredit. Renten på byggekreditter er altid variabel og de efterfølgende lån kan optages med enten variabel eller fast rente.

Kommunegarantier stillet overfor Viborg Varme koncernen

Viborg Kommune har i forvejen stillet følgende kommunegarantier for lån optaget af Viborg Varme koncernen:

Viborg Varme a.m.b.a.

Årstal	Indfrielses år	Hovedstol (mio. kr.)	Restgæld (mio. kr.)
2022	2037	8,0	6,7
2023	Byggekredit	64,0	63,4

Viborg Varme Produktion A/S

Årstal	Indfrielses år	Hovedstol (mio. kr.)	Restgæld (mio. kr.)
2014	2034	35,3	19,1
2022	2037	81,0	67,7
2022	2037	82,0	68,5
2023	Byggekredit	104,5	89,2

Viborg Varme koncernen har oplyst, at der kommer flere ansøgninger om kommunegaranti inden udgangen af 2024 relateret til 10 års investeringsplanen.

Forvaltningens gennemgang af de seneste årsregnskaber, revisionsprotokoller og budgetter har ikke givet anledning til bemærkninger.

Gældende lovgivning mv.

Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier mv. (lånebekendtgørelsen) giver hjemmel til at give garanti for lån optaget af varmeværker.

Kommunen kan således stille den af Viborg Varme ansøgte kommunegaranti for byggekredit og lån til de anførte projekter.

Kommunegarantierne får ingen indflydelse på kommunens låneramme, idet investeringsudgiften ved produktion og distribution af varme giver låneramme i henhold til lånebekendtgørelsens § 2, stk. 1, punkt 3.

Garantiprovision

På grund af ændrede tolkninger af reglerne for beregning af garantiprovision behandlede og godkendte Økonomi- og Erhvervsudvalget [jf. link til mødet den 11. april 2018, sag nr. 18](#) principperne for fremadrettet individuel beregning af garantiprovision ved forsyningsselskabers ansøgning om kommunegaranti.

Med baggrund i de godkendte principper er garantiprovisionen for de aktuelle kommunegarantier beregnet til 0,55% årligt af restgælden pr. 31. december året forinden.

Efter de gældende principper kan den beregnede garantiprocent tages op til fornyet vurdering ved væsentlige ændringer på det finansielle marked.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Ansøgning om kommunegaranti

10 års investeringsplan

Punkt 13: Fastsættelse af grundpriser og øvrige salgsvilkår, erhvervsarealer på Vennershåbvej, Viborg

24/27353

Resume

Sagen drejer sig om fastsættelse af grundpriser og øvrige salgsvilkår for ca. 130.000 m² erhvervsarealer på Vennershåbvej i Viborg.

Indstilling

Kommunaldirektøren foreslår, at Økonomi- og Erhvervsudvalget indstiller til byrådet,

1. at mindsteprisen for arealerne fastsættes til 130 kr. pr. m² inkl. udstykningsomkostninger og ekskl. moms,
2. at der ud over grundprisen skal betales 78 kr. pr. m² + moms for kloaktilslutning og
3. at salgsvilkårene i øvrigt fastsættes i overensstemmelse med Kommunens standardvilkår ved salg af erhvervsgrunde.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget indstiller til byrådet,

1. at mindsteprisen for arealerne fastsættes til 130 kr. pr. m² inkl. udstykningsomkostninger og ekskl. moms,
2. at der ud over grundprisen skal betales 78 kr. pr. m² + moms for kloaktilslutning og
3. at salgsvilkårene i øvrigt fastsættes i overensstemmelse med Kommunens standardvilkår ved salg af erhvervsgrunde.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

I Viborg er et erhvervsområde på Vennershåbvej, ca. 130.000 m² under lokalplan nr. 324 + tillæg nr. 1 under byggemodning. Med henblik på udbud af grundene skal der derfor fastsættes grundpriser og øvrige salgsvilkår.

Mindsteprisen for arealerne (jf. skitsen i bilag nr. 1) foreslås fastsat til 130 kr. inkl. udstykningsomkostninger og ekskl. moms. Derudover skal der betales 78 kr. pr. m² + moms for kloaktilslutning.

Tilsvarende erhvervsarealer i Viborg er fastsat til 130 kr. pr. m². inkl. udstykningsomkostninger og ekskl. moms. Derudover skal der betales 75 kr. pr. m² + moms for kloaktilslutning.

Salgsvilkårene i øvrigt foreslås fastsat i overensstemmelse med kommunens standardvilkår ved salg af erhvervsgrunde.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Grundene udbydes til salg senest i uge 43.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Kortbilag, Vennershåbvej

Punkt 14: Ændring af udlejningsaftale med fortrinsret til bofællesskab i afdeling 116, Nytorv m.fl.

22/29646

Resume

Viborg Kommune og Boligselskabet Sct. Jørgen, Viborg, har i forbindelse med etablering af det kollektive seniorbofællesskab Sct. Mogens Gade i afdeling 116, Nytorv m.fl. indgået en lovpligtig udlejningsaftale.

Boligselskabet Sct. Jørgen søger om en ændring af aftalen.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Økonomi- og Erhvervsudvalget indstiller til byrådet,

1. at ændringen af udlejningsaftalen om bofællesskabet Sct. Mogens Gade i afdeling 116, Nytorv m.fl. godkendes.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Økonomi- og Erhvervsudvalget indstiller til byrådet,

1. at ændringen af udlejningsaftalen om bofællesskabet Sct. Mogens Gade i afdeling 116, Nytorv m.fl. godkendes.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet godkendte på møde den 19. juni 2013 en ansøgning om tilsagn (skema A) til opførelse af 25 familieboliger i Boligselskabet Sct. Jørgen, afdeling 116, Nytorv m.fl. Byrådet godkendte samtidigt, at en del af afdelingen blev etableret som et kollektivt bofællesskab på Sct. Mogens Gade 3 bestående af tre boenheder fordelt med en boenhed placeret i stueetagen og to boenheder på 1. sal med fælles stue, køkken og bad på hver etage, og hvor udlejning sker i henhold til en lovpligtig udlejningsaftale, se bilag 1, 2 og 3.

På grund af udlejningsvanskeligheder i bofællesskabet og for at mindske tomgangslejen har boligorganisationen siden 2016 midlertidigt lejet ejendommen ud som to boenheder. Viborg Kommune har redegjort herfor på foranledning af Social- og Boligstyrelsen senest på byrådsmøde den 24. januar 2024 ([link til sag nr. 14 i byrådet den 24. januar 2024](#)).

De to boenheder på 1. sal forsøges genudlejet som bofællesskab.

Når stueetagens lejer på sigt fraflytter, vil stueetagens tredje boenhed atter indgå i bofællesskabet.

Inddragelse og høring

Forvaltningen har været i dialog med Boligselskabet Sct. Jørgen om udlejningssituationen i bofællesskabet.

Beskrivelse

Udlejningsaftale

Boligselskabet Sct. Jørgen søger om en ændring af udlejningsaftalen med Viborg Kommune, idet det ikke har været muligt at finde lejere, der er omfattet af målgruppen for bofællesskabet.

Når der etableres et alment bofællesskab, skal kommunen og boligorganisationen indgå en aftale om, hvordan udlejningen skal finde sted. Der gives frie rammer til, at boligorganisationen og kommunen under hensyntagen til lokale behov kan finde den bedste løsning for udlejning af boligerne. Den aftale, som kommunen og boligorganisationen indgår, kan ændres til enhver tid, hvis parterne er enige om det.

Den lovpligtige udlejningsaftale, der blev godkendt i forbindelse med etableringen af bofællesskabet, fastslår, at

- Der er tre boenheder i bofællesskabet.
- Som minimum skal en beboer være over 55 år ved indflytning.

- Beboerne gerne må have interne familiemæssige relationer.
- Beboeren skal ved ansøgning om optagelse på venteliste som ved indflytning være selvhjulpen.
- Bofællesskabets beboere har fortrinsret til ledige boenheder i afdeling 116.
- Bofællesskabet indgår i afdeling 116 og skal acceptere afdelingens husorden.

Ejendommen har siden primo 2016 været udlejet som to boenheder, da boligorganisationen ikke kunne udleje ejendommen som et seniorbofællesskab.

Siden den 1. juli 2024 har boligorganisationen forsøgt at udleje 1. sal som bofællesskab med midlertidig to boenheder, indtil stueetagen også bliver ledig og kan indgå med den tredje boenhed i bofællesskabet.

Boligorganisationen har via sin almindelige venteliste i afdelingen sendt brev ud til beboerne om, at der nu er to boenheder, men der er ikke nogen interesserede. Derudover har det været boligsøgende, som ikke er omfattet af ovenstående målgruppe, som har udvist interesse for lejemålet.

Boligselskabet Sct. Jørgen søger derfor om, at udlejningsaftalen ændres, herunder at alderskriteriet udgår, så der ikke vil være tale om et kollektivt seniorbofællesskab men blot et kollektivt bofællesskab.

Ændringen har været behandlet og er godkendt på hovedbestyrelsesmøde i boligorganisationen den 26. august 2024, se bilag 4.

Beboerne i afdeling 116 har ligeledes ikke haft bemærkninger til ændringen, da punktet blev drøftet på afdelingsmøde den 18. september 2024.

Udlejningsaftalen giver fortsat beboerne i bofællesskabet indflydelse på beboersammensætningen i bofællesskabet. Det skyldes, at lovgivningen lægger op til, at den konkrete udlejningsaftale tilrettelægges under hensyntagen til det pågældende bofællesskab, herunder at beboerne i bofællesskabet får indflydelse på beboersammensætningen i bofællesskabet. Det skal sikre, at bofællesskabet bliver levedygtigt og uden udlejningsproblemer.

Beboerne kan indstille kandidater til den særlige venteliste og ledige boliger, mens boligorganisationen fører listen og træffer den endelige beslutning om udlejning. Afslag på optagelse eller bolig meddeles af boligorganisationen skriftligt med saglig begrundelse, og afviste ansøgere kan klage til kommunen.

Idet der har været udlejningsvanskeligheder i bofællesskabet, og det ikke har været muligt at udleje boenhederne som et kollektivt bofællesskab tidligere, lægges der op til, at aftalen evalueres løbende, dog senest om 4 år.

Forvaltningen anbefaler, at ændringen godkendes.

Viborg Kommune skal i øvrigt orientere Social- og Boligstyrelsen, når ejendommen er gendulejet som et kollektivt bofællesskab.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Under forudsætning af at byrådet godkender ændringen, vil den opdaterede udlejningsaftale træde i kraft straks og gælde i 4 år.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Udlejningen af boenhederne i bofællesskabet, som boligorganisationen og beboerne står for i henhold til udlejningsaftalen, involverer ikke kommunen. Kommunen hæfter således ikke for tomgangsleje eller istandsættelse ved fraflytning.

Juridiske og planmæssige forhold

Boligorganisationen og kommunen skal ifølge § 51 a i almenboligloven sørge for, at der for almene bofællesskaber er indgået en udlejningsaftale, der fastsætter principperne for venteliste og tildeling af ledige boliger i den pågældende afdeling. Aftalen kan til enhver tid ændres, hvis boligorganisationen og kommunen er enige herom.

Bofællesskaber

Uddrag fra Social- og Boligstyrelsens hjemmeside om bofællesskaber:

”Bofællesskaber handler om at bo med fællesskabet i centrum og dele hverdagslivet med andre. Bofællesskaber er i sin fysiske udformning kendetegnet ved tilhørende fællesfaciliteter, der sammen med sociale aktiviteter kan understøtte fællesskabet på tværs af beboerne. Bofællesskaber har ofte et fælleshus med storkøkken, hvor der jævnligt afholdes fællesspisning og andre sociale arrangementer. Bofællesskaber kan bestå af individuelle boliger, med eget køkken og bad m.m. eller bestå af et kollektiv, hvor man som beboer ofte kun har sit eget værelse og derved deler køkken og bad/toilet med kollektivets øvrige beboere.”

Bilag

Byrådssag 19. juni 2013

Retningslinjer for udlejning

Plantegning

Referat fra hovedbestyrelsesmøde den 26. august 2024 samt ansøgning

Punkt 15: Mødeliste for Økonomi- og Erhvervsudvalget

24/633

Resume

I henhold til de af byrådet vedtagne retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd – herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste – skal byrådet og udvalgene godkende aktiviteter, inden disse kan danne grundlag for udbetalinger. En opdateret mødeliste bliver derfor forelagt udvalget på alle møder.

Indstilling

Kommunaldirektøren foreslår,

1. at Økonomi- og Erhvervsudvalget tager stilling til mødelisten.

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

Mødelisten blev godkendt.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet vedtog på sit møde i december måned 2014 ([link til sag nr. 6 i byrådet den 17. december 2014](#)) et samlet sæt retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd, herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Mødelisten fungerer som en kombination af et overblik over medlemmernes mødeaktiviteter og et styringsværktøj i forhold til protokollerede beslutninger om konkrete aktiviteter i forhold til tabt arbejdsfortjeneste (litra f).

Hvis Økonomi- og Erhvervsudvalget godkender den reviderede mødeliste, godkendes dermed også eventuelle aktiviteter i forhold til udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste efter litra f.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Bilag

Mødeliste for Økonomi- og Erhvervsudvalget

Punkt 16: Meddelelser og gensidig orientering

24/1591

Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 01-10-2024

- Business Viborg
- Midtjyllands lufthavn

Punkt 17: Lukket: Ejendomssag

23/33144

Punkt 18: Lukket: Ejendomssag (bevillingssag)

24/23881

Punkt 19: Lukket: Ejendomssag (bevillingssag)

12/24096

Punkt 20: Underskriftsark

23/23566

Sagsfremstilling

Økonomi- og Erhvervsudvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen, skal hvert medlem underskrive elektronisk i Prepare ved at trykke ”Godkend”.